

ВИКОРИСТАННЯ КАНАЛІВ КОМУНІКАЦІЇ ВЧИТЕЛЯМИ ТА УЧНЯМИ ПІД ЧАС ВПРОВАДЖЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ ПРОСВІТИ

Іванюк І.В., к.п.н., с.н.с

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м.Київ

Для впровадження демократії в Україні особлива роль належить освіті, що покликана навчити молоде покоління усвідомлювати власні права та обов'язки, розуміти діяльність демократичних державних інститутів і брати активну участь у громадянському та політичному житті країни.

Громадянська парламентська просвіта є складовою громадянської освіти, це система просвітницьких заходів формальної та неформальної громадянської освіти, що націлені на розвиток обізнаності громадян щодо устрою та функціонування парламентаризму в Україні, механізмів взаємодії та впливу громадян на діяльність парламенту та народних депутатів, посилення спроможності громадян до ефективної політичної участі у прийнятті рішень щодо вирішення суспільно-політичних питань, а також формування відповідального ставлення до своїх громадянських прав й обов'язків, пов'язаних з участю на державному та місцевому рівнях [1, с. 11 - 12].

Громадською організацією «Агенція розвитку освітньої політики» у січні 2021 р. було проведено дослідження «Громадянська парламентська просвіта в закладах освіти України» [2]. Інструменти дослідження включали в себе фокус-групи з педагогічними працівниками (28 респондентів), онлайн-опитування для учнів (2541 респондент), онлайн-опитування для педагогічних працівників (1304 респонденти). Одним із завдань дослідження було визначити джерела і способи отримання учнями інформації про

політичне життя країни, зокрема, про діяльність Парламенту України та форми навчання, яким надають перевагу учні та порівняти їх з тими, які пропонуються вчителями на практиці.

Змістовна частина обох опитувальників розроблювалася з врахуванням основних підходів стандартної анкети, що застосовувалась у міжнародному дослідженні програм виховання громадянськості та громадянських прав (*International Civic and Citizenship Education Study*) (*ICCS*) в 2016 р. [3]. Дослідження *ICCS* мають на меті дослідити, яким чином молоді люди готуються виконувати свою роль як громадяни країни, які вони мають знання щодо демократичного громадянства, громадянські настрої та активність, що формуються в контексті глобалізації, соціальної згуртованості та взаємодії, демократичного та активного громадянства, нових технологій для спілкування, стану навколишнього середовища, глобальної фінансової кризи.

Розглянемо результати дослідження в Україні щодо вищезазначеної проблематики. Учні стверджують, що першочерговими джерелами отримання інформації про політичне життя в країні для них є соціальні мережі (76,7%), телебачення (66,5%), батьки (51,8%). Окремі опитані зазначили, що отримують цю інформацію від учителів під час уроків (25,8%), від ровесників (22,1%) та з друкованих видань (12,5%). 11% респондентів висловились про те, що їх не цікавить політичне життя країни.

Порівняємо, які канали комунікації використовують учні, щоб дізнатись про політичні та соціальні питання в Україні та в інших країнах, використовуючи дані міжнародного дослідження *ICCS* у 2016 р. (Таблиця 1).

Таблиця 1

Порівняння каналів комунікації для отримання інформації про політичні та соціальні питання в Україні та світі, %

Варіанти відповіді	Україна (%)	ICCS (%)	+/- (%)
Телебачення	66,5	65	+1,5
Соціальні мережі	76,7	31	+45,7
Батьки	51,8	45	+6,8
Друковані видання (журнали, газети та ін.)	12,5	26	-13,5

Як виявилось, телебачення використовується учнівською молоддю приблизно однаково. Про політичні події завдяки новинам на телевізійних каналах дізнаються 66,5% учнів в Україні та 65% їх однолітків у світі. Це відповідає загальній тенденції. А от використання для цього соціальних мереж серед українських учнів є майже в 2,5 рази більше (76,7%) у порівнянні з даними *ICCS* (31%). Це свідчить про те, що соціальні мережі мають високий інформаційний вплив на підлітків. Також більший відсоток наших учнів (51,8 %) дізнаються про політичні та соціальні новини від своїх батьків, ніж це відбувається в інших країнах (45%). Однак друковані видання українські учні читають вдвічі менше (12,5%), ніж ровесники в інших країнах (26%).

Учні надали перевагу таким формам ознайомлення з діяльністю парламенту, як екскурсія до Верховної Ради України (58%) та зустрічі з народними депутатами (46%). Серед інших форм, які привернули певну увагу респондентів: відеофільм (28,3%), квест (25,2%), дебати (23,5%), дискусія в класі (21,6%), онлайн-гра (19,7%), онлайн-курс (17,4%), комп'ютерна гра (17,2%), мультфільм (15,3%), настільна гра (14,7%), комікси (12,2%), учнівські конкурси на створення мультфільмів, коміксів на зазначену тему (10,2%). Серед запропонованих учнями форм — пряме відеоспостереження (0,1%).

Важливим було визначити вподобання учнів щодо каналів отримання інформації про діяльність Верховної Ради України. Найбільшу перевагу для отримання інформації про діяльність парламенту учні надали б мережам *Telegram* (66,4%) та *Viber* (44%). Також опитувані хотіли б отримувати інформацію через *Facebook* (22,8%), *TikTok* (22,6%), сайт закладу освіти (21,8%), *Twitter* (7,6%), *Messenger* (7%), *WhatsApp* (6,4%) та *Skype* (4,3%). Серед запропонованих учнями каналів отримання інформації: *Instagram* (3,1%), *Discord* (0,4%), *YouTube* (0,3%), *Minecraft* (0,1%), телебачення (0,1%).

Рисунок 1 містить інформацію для порівняння каналів, яким найбільше надали перевагу учні задля отримання інформації про парламент, та ступенем використання цих каналів педагогами для проведення уроків й спілкування з учнями.

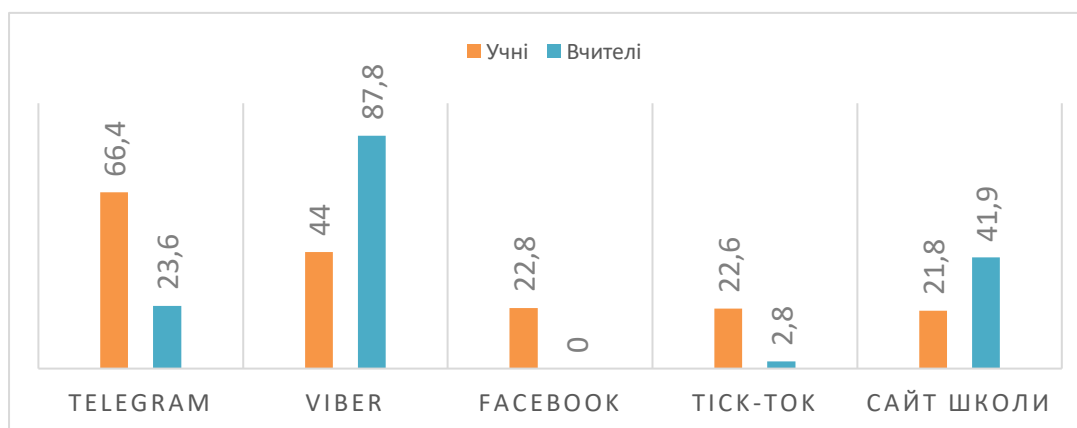

Рис. 1. Порівняння каналів, яким найбільше надали перевагу учні задля отримання інформації про парламент, та ступенем використання цих каналів педагогами для проведення уроків й спілкування з учнями, %

Результати порівняння свідчать про певну розбіжність між каналами зв'язку, які використовують учні та педагоги. Вчителям доцільно враховувати побажання учнів щодо використання соціальних мереж для налагодження ефективної комунікації під час планування й організації освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Гриньова М., Іванюк І., Паращенко Л., Юрчишин Л. Мій Парламент: розумію і впливаю: методичний посібник з громадянської парламентської просвіти для роботи з дітьми та молоддю / за заг.ред. Л. Паращенко. Київ: Майстер книг. 2020. 96 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/720884>.

2. Гриньова М., Іванюк І., Паращенко Л. Громадянська парламентська просвіта в закладах освіти України. Аналітичний звіт за результатами соціологічного опитування освітян та учнів / за заг.ред. Л. Паращенко. Київ: Майстер книг. 2021. 108 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://lib.iitta.gov.ua/726479/>.
3. Technical Report IEA International Civic and Citizenship Education Study 2016. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.iea.nl/studies/iea/iccs/2016>.